

Aktuelt nå

Dette nummeret av «Barn» illustrerer den store bredden i feltet «barneforskning». Det presenteres artikler som tematisk strekker seg fra angst for ioniserende stråling (Erik O. Pettersen) til barndom og nasjonal identitet (Marianne Gullestad), fra etiske aspekter ved lysbehandling av gulsott (Ellen B. Roll og Terje Christensen) til fritid og forebyggende ungdomsarbeid (Ole Petter Askheim, Halvor Fauske og Vigdis Mathisen) og barns opplevelse av dyr (Toril S. Ødegårdstuen og Tore Bjerke). Det dreier seg om miljøstudier så å si fra mikro- til makronivået, om spedbarn og ungdom, om natur og teknologi, og 5 - 6 ulike profesjoner eller fag.

Det er tankevekkende - men tilfeldig? - at Marianne Gullestads forslag til et forskningsprogram for NOSEB har havnet midt blant disse svært ulike bidragene. Har denne forskningen overhodet noe felles? Spørsmålet frister til en konsentrasjon om Marianne Gullestads forslag, og det står selvsagt i en særstilling når det gjelder aktualitet: NOSEB er evaluert, står overfor viktige strukturelle endringer, og har nådd en alder da det er naturlig med et overblikk over egen virksomhet. Det er derfor forhåpentlig tilgivelig at vår kommentar «aktuelt nå» velger å kommentere forslaget til forskningsprogram.

I og med at samtlige bidrag er interessante og representerer viktig innsikt er det betryggende å kunne slå fast at Gullestads forslag særlig er preget av bredde. Den synsvinkelen som hun anlegger er såpass lite ekskluderende at en kunne mistenke at programforslaget vil være lite egnet som et styringsmiddel. For det ser ut til at neppe noe område som berører barn eller barndom (eller som barn berører!) faller utenfor. Men Gullestads «avgrensning» ligger ikke - heldigvis - i en innsnevring av forskningsfelt eller temaer. Notatets særlige faglige styrke ligger i at det fremhever bestemte perspektiver, teoretiske tilnærminger og anvendelsesområder for forskningen. Slik representerer det en tydelig veiviser i retning av relevans, bl.a. ut fra en forståelse av trekk ved dagens samfunn, av kompleksiteten i fenomenet barndom, og innsikt i nødvendigheten av en forskning «på tvers» både tematisk og metodisk. Som hun selv sier, er den uttrykk for en ny måte å strukturere NOSEBs forskning på.

Denne nye måten å strukturere forskningen på er dels et resultat av de erfaringer NOSEB har gjort i løpet av sin virksomhet. Og for sentrets eldste er en rimelig reaksjon: «Javisst, det er jo nettopp dette vi har holdt på med!» Og det ville være særlig gledelig om dette betyr en utledning av «prinsipp fra praksis»!

Denne forskningens nytteverdi er - og vil bli - evaluert og spørsmålet skal ikke drøftes her. Men det er en velkjent erfaring at en ikke på forhånd kan vite noe større om et prosjekts mulige nytte for oppdragsgiver. Det kan godt hende at det er fordi studiefeltet er barn og barndom at det stadig viser seg at ethvert prosjekt - hva angår den anvendte relevans - vil ha mer enn *en* adressat eller bruker. I den anvendte forskningen kan det m.a.o. hende at et oppdragsprosjekt for ett departement eller en bestemt etat frembringer kunnskaper eller innsikter som er særlig relevante for en helt annen instans. Jeg tror dette skjer oftere i barneforskningen enn i mye annen forskning. Dette burde anspre til en debatt om «anvendt grunnforskning».

I den sammenhengen er det også vel verd å drøfte forslaget inndeling i temaområder. Når det gjelder temaområde I: Barndom sett nedenfra, har dette klar sammenheng med «barneperspektivet» som hun fremhever som et kjerneområde ved NOSEB. Temaområdet fremtrer derfor som annerledes enn de andre områdene. En kan spørre om ikke barndom nettopp *er* «verden sett nedenfra». Og det er særlig ivaretakelsen av dette temaområdet som sikrer en nødvendig samfunnskritisk forskning på barns vegne, av nytte for mange kategorier av brukere med ansvar for barn.

Forslaget til et forskningsprogram er et høyst betimelig og innsiktsfullt dokument som bør ligge i bunnen av NOSEBs veivalg for fremtiden.

Per Olav Tiller
professor og forsker ved NOSEB

* * *

I august fratrådte Per Egil Mjaavatn som daglig leder for NOSEB, og 31. des. fratrer han NOSEB. Jan Moum, direktør ved Allforsk, fungerer som leder inntil stillingen blir besatt.

Red.